

MTÜ Pärnu Naiste Varjupaik

Tulemuste ja mõju raport: aastad 2012-2014

MTÜ Pärnu Naiste Varjupaiga (edaspidi PNV) tegevuse eesmärk on pakkuda kompleksteenusena **toetust, asjatundlikku nõuannet ja turvalist keskkonda ning jõustamist** naistele, kes on kogenud mistahes vägivalda: füüsilist, seksuaalset, psühholoogilist, majanduslikku. Varjupaiga teenused laienevad ka naistega kaasas olevatele lastele. PNV poolt pakutud teenused abivajajatele on tasuta.

Uuringute andmetel **on iga 4-s naine Eestis kogenud lähisuhtevägivalda**¹. Politsei poole pöördub päevas 38 lähisuhtevägivalla probleemiga inimest².

Varjupaigas informeeritakse abivajajaid nende õigustest ja abi saamise võimalustest, **ohvreid toetatakse** emotsionaalselt ja neile **pakutakse vajadusel turvalist majutust**. Ohvrile on tagatud konfidentsiaalsus varjupaigas viibimisel ning nõustamis- või tugigrupiteenuse kasutamisel.

Tugigrupiteenuse eesmärk on anda naistele juurde teadmisi ja oskusi oma sisemiste ressursside leidmiseks ja rakendamiseks, suhtlusõrgustiku laiendamiseks, osalemise võimalusi erinevates loovtegevustes, grupi tuge jne. Tugigrupi käivitamine kasvas välja naiste vajadusest, sest **varjupaigast väljumisega ohvri probleemid ei pruugi lõppeda**, vaid hoopis võimenduda. Laste hooldusõigused, vara jagamised ja vägivaldse suhte süstemaatiliselt naise elu keeruliseks tegemine on probleemid, millega naine puutub kokku veel pikka aega peale vägivaldse suhte lõpetamist.

Lisaks igapäevastele tegevustele:

- töötame välja ja viime ellu projekte lähisuhtevägivalla ennetamiseks ja avalikkuse teavitamiseks;
- korraldame koolitusi vabatahtlikele, omavalitsuste töötajatele jne;
- organiseerime avalikke üritusi ja avaldame teavet oma tegevuse kohta;
- teeme koostööd riigi- ja omavalitsusorganite ning teiste organisatsioonidega Eestis ja välismaal.

Kuidas meie organisatsioon ühiskonnas muutusi loob?

Indikaatorid	2012	2013	2014	Muutus
Varjupaiga majutusteenust vajanud kokku:	38	37	42	11 %
sh. emad / lapsed	26/13	24/13	28/14	
Osutatud esmanõustamist (kordades)	182	237	286	57 %
Osutatud juriidilist ja psühholoogilist nõustamisteenust (kordades)	47	61	78	66 %
Tugigruppide arv	1	2	3	3 x
Tugigruppides osalejate arv	8	18	23	Ca 3 x

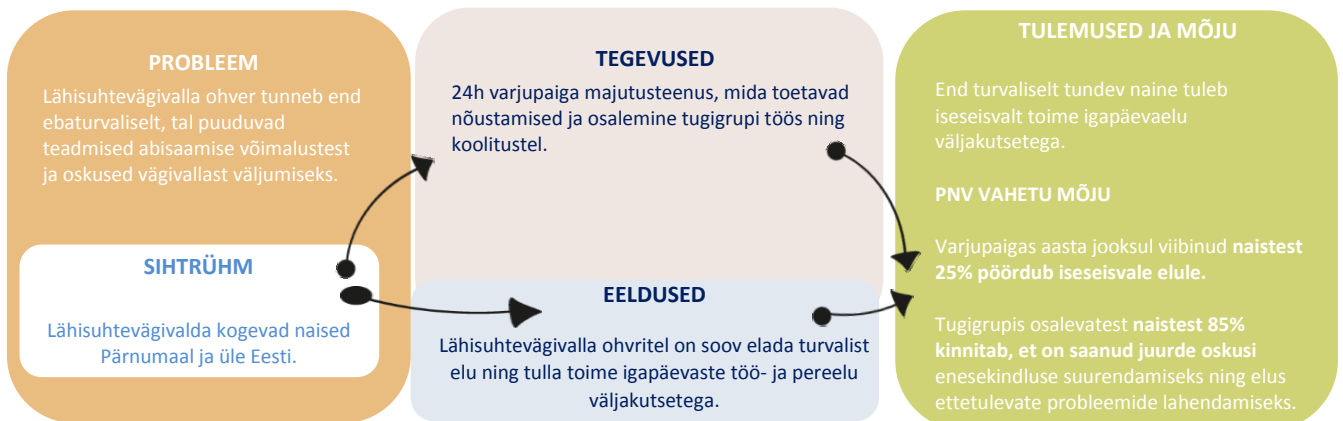
¹ Allikas: Paats, Merle. Vägivald paarisuhtes-müüdid ja tegelikkus. Eesti Statistika Kvartalikirj 3/2010

² Allikas: <http://www.reporter.ee/2015/04/29/uuring-politsei-saab-iga-paev-38-teadet-perevagivalla-kohta>

Kuidas meil organisatsioonina läheb?

Indikaatorid	2012	2013	2014
Läbiviidud projektide kogumaht €	38 258	40 234	37 999
Saadud annetused €	2 810	2 413	2 770
Püsivabatahtlike arv	3	8	14
Palgatöötajate arv	2	2	2
Läbiviidud avalike ürituste ja koolituste arv	9	11	15

Soovitud mõju 1: End turvaliselt ja enesekindlalt tundev naine tuleb toime igapäevaste töö- ja pereelu väljakutsetega, seda hoolimata minevikus kogetud lähisuhtevägivallast.³

Haini lugu

„2010. aastal olin sunnitud pöörduma Pärnu naiste varjupaiga poole ja sealt abi otsima. Olin selleks ajaks elanud Rootsis 10 aastat koos vägivaldse (kõik vägivalda liigid) mehega. Elasime 1-toalises korteris Rootsi riigi poolsest sotsiaalabist. Lastel puudus alg- ja alusharidus, sest isa ei lubanud neid kooli ega lasteaeda. Meil puudus üldse väljaskäimise võimalus ning mulle oli keelatud suhtlemine Eestis elavate sugulastega.

Eestisse ja varjupaika jõudsin tänu oma ema otsustuskindlale tegutsemisele. Tema sai aru, et midagi minu eluga on valesti ja talle valmistas eriti muret, et lapsed peavad sellistes tingimustes kasvama. Varjupaigas olles alustasin kohe kohtus laste hooldusõiguse küsimuste ning lähenemiskeelu taotlemisega, sest mees otsustas peagi meile Pärnusse järgi tulla. Kohtus saadi aru meile tehtud kahjust ning mehele määrati lähenemiskeeld nii laste kui minu osas.

Esmaste tegevuste hulka varjupaigas kuulus ka laste koolivalmiduse määramine ning kool otsimine, kus kakskeelsed (rootsi-eesti) lapsed end turvaliselt tunneks ja areneks.

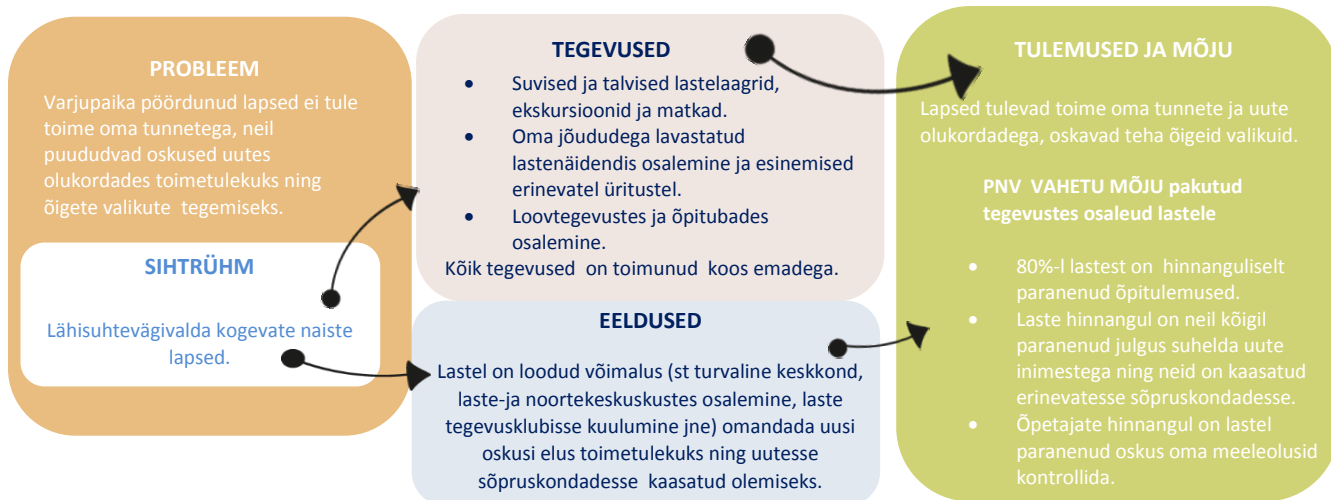
Aasta varjupaigas aitas mul tunda vägivaldatut elu, taastada enesekindlust ning usku, et saan oma eluga ise hakkama, andis võimaluse osaleda erinevatel nõustamistel ja tugigrupis, leida töö- ja elukoht ning lastele, taastada ning uuendada suhtlusvõrgustik, tulla toime laste isa jätkuvate lähenemiskeeldude rikkumistega ning pideva lastega manipuleerimisega.

Osalen juba kolmas aasta tugigrupi töös. Peale varjupaigast lahkumist on hea teada, et kui on mingi mure, siis võin alati nendega ühendust võtta ning saada tuge ja nõuandeid. Kui just ise ei tea mida või kuidas teha, siis minu ümber on inimesed, kes oskavad aidata. Ma ei karda enam probleemidega silmitsi seista, sest ma ei ole nendega ükski.

Kui keegi kohtleb sind alandavalt ja üritab sinu elu korraldada ja kontrollida, siis see on esimesi märke, et tuleks lahkuda. Hoia oma töökohta, sest siis on sul kergem oma iseseisvust säilitada. Tea, et sa ei ole ükski. Oma kogemusest võin öelda, et kui ma oleks varem teadnud millist toetust ma saan, oleksin juba varem vägivaldsest suhtest lahkunud. Ainult meie ise saame vägivaldset suhet lõpetada.“

³ Tabelis esitatud statistika põhineb PNV ametlikul aruandel avalike teenuste rahastajale (iseseisvale elule pöördujate %) ja PNV poolt tugigrupis osalevate naiste seas kaks korda aastas läbi viidaval tagasisideküsitlusel (oskusi juurde saanud naiste osakaal).

Soovitud mõju 2: Lähisuhtevägivalda kogenud naiste lastel on head arenguvõimalused.⁴

Koostöö annab laste arengule head võimalused

Oleme korraldanud oma jõududega ja sponsorite toel koostöö laagreid, kus lähisuhtevägivalda all kannatanud emad ja lapsed saavad oma pereelu probleemidele lahendusi leida ning omavahelisi suhteid parandada. Elu vägivaldse vanema juures jätab lastele samasuguse jälje nagu emadele, olenemata sellest, kas isa kasutas otsest füüsilist vägivalda lapse vastu või mitte. Laste enesehinnang on madal, neil on vähenenud usaldus täiskasvanute vastu ning tihti puuduvad sõbrad ja kaaslased. Kõigele sellele võib järgneda koolikiusamine ja tõrjutus.

2013. aasta lastelaagri jututoas jõudsid lapsed ise selleni, et tore oleks ühiselt üks muinasjutt väljamõelda ja siis ehk see ka näitemänguks seada.

Kaks päeva loovat koostööd koos emadega ja metsamuinasjutt sai oma lõpu ning igaüks oma rolli. Algul tekkis küll vaidlusi osade jaotamisega, kuid lõpuks laabus kõik hästi. Lapsed olid õppinud üksteisega arvestama. Oli tekkinud sõpruskond.

Töötoa juhendaja nägi iga last sellisena nagu ta olla võiks, aidates neil ka selleni jõuda. Enese väärtuse kujunemist toetas tõhusalt ka see, et lapsele näidati, et ta on varasemaga võrreldes edasi arenenud.

Hea enesehinnangu kujunemist toetas innustus ja kiitus püüdluste, visaduse, leidlikkuse ja julguse eest. Need on inimesed, keda ei ole varemalt tunnustatud, nendelt on ainult nõutud.

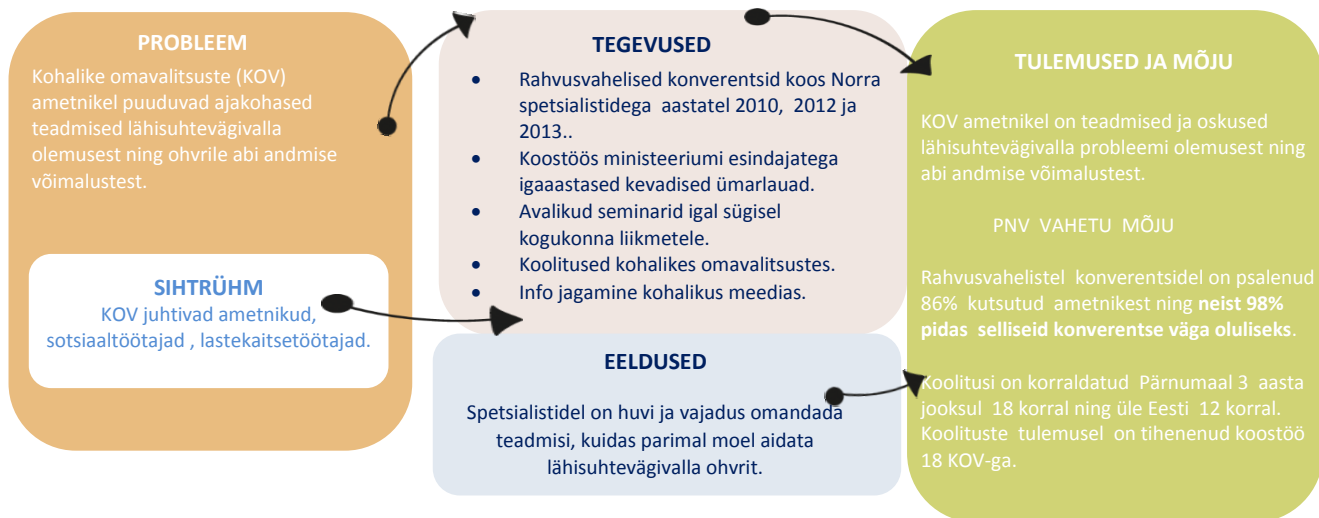
Enne planeeritud esietendust korraldati ühine mõttekoda, kus lapsed otsustasid, et ei mingeid pileteid, vaid ümberkaudsetele külaelanikele joonistatakse kutsed ning need viiakse igasse tallu ise kohale. Kutsed väljendasid laste tundeid ja mõtteid; need olid rõõmsad ja päikeselised.

Etenduse päeva oodati õhinaga. Kogu üritusele lisas vürtsi omavalmistatud söökide-jookide serveerimine enne etendust. Õhtune ühine tõdemus: saime hakkama millegi enneolematuga.

Needsamad lapsed, kes elasid eelnevalt julmas keskkonnas, on nüüd rõõmsad ja avatud, hoolivad ja üksteist arvestavad. Emade eestvedamisel on näitemängu esitatud mitmeid kordi erinevatel üritustel.

⁴ Tabelis esitatud statistika põhineb PNV poolt jooksvalt küsitud tagasisidel lastelt, emadelt ja õpetajatelt. Positiivseid muutuseid väljendavad numbrid on hinnangulisel.

Soovitud mõju 3: Teadlikud ja koostöövalmis ametnikud oskavad lähisuhtevägivalla ohvrit parimal moel aidata.

Väljavõtteid aastatel 2010-2014 toimunud konverentside tagasisidelehtedelt

„Sellised koolitused ja ümarlauad maakonnas on mulle väga informatiivsed olnud. Uued teadmised aitavad igapäevaselt kliendile ja abivajajale parimaid lahendeid leida.“

„Mind puudutab tihti nendes lugudes kõige enam lastega seonduv. Ühel hetkel neil lõppeb kiirelt lapsepõlv ja tihti võtavad lapsed selles olukorras palju enda kanda. Neist saab emale suurim tugi, kuid samas elavad seda hinges raskelt üle.“

„Naiste õiguste teemad ei ole miski roosa ja mõttetu vaht, vaid selged ja lihtsad tõesed, mis tasahilju inimestesse tilguvad.“

„Enim puudutanud on see teada saamine, kui lähedal see lähisuhte vägivald tegelikult on, kui palju erinevaid nägusid tal on ja kui vähe me oleme sellest varem teadnud.“

„Uskumatu töö nii mahult kui ka eesmärkide püstitamise ning saavutamise poolest, mis on ära tehtud. Eriti oluline on läbimurdmine riigi tasemel otsustajateni välja.“

„Tegutsemise mõttes ma usun, et on läinud veidi lihtsamaks seoses teema suurema kajastusega ja sellega, et teadvustatakse selle olemasolust üldse. Samas võib-olla on ka keerulisem, sest ilmselt pöördub varjupaika rohkem naisi, sest enne nad ei teadnudki kuhu pöörduda. Igatahes on oluline, et teemast räägitakse.“

Raporti koostas: MTÜ Pärnu Naiste Varjupaik (juuni 2015)

Raporti koostamist nõustas: Jaan Aps (Sotsiaalsete Ettevõtete Võrgustiku algatuse raames, mille eesmärgiks on luua standardiseeritud lahendus kõigi Eesti avalikes huvides tegutsevate vabaihenduste tulemuste ja mõju kaardistamiseks: www.sev.ee/m6ju)